

TEPAV VE AİFD'NİN ORTAKLAŞA HAZIRLADIĞI İLAÇ RAPORU YAYINLANDI

'İlaç, Türkiye'nin teknolojiyi tetikleyen aracı olabilir ancak atılacak adımlar yereli değil küreseli hedeflemeli'

MEHMET KAYA / ANKARA

TEPAV ve AİFD tarafından hazırlanan raporda Türkiye'nin teknoloji yoğun üretim ve ihracat arayışında ilacın önde gelen araçlardan biri olabileceği vurgulandı. Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD) Başkanı Mete Hüsemoğlu, Türkiye'de ilaçla ilgili atılan adımların küresel pazarı hedeflemesi gerektiğini belirterek, "Çünkü Türkiye dünya pazarının yaklaşık binde 7'si kadar büyüklüğe sahip ama dışarıda bir trilyon dolarlık büyük bir pazar var" dedi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ve Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD) işbirliğiyle hazırlanan 'İlaç Üretim ve İhracat Ekosistemi' başlıklı rapor, TEPAV'da düzenlenen programla açıklandı. Raporun tanıtımında konuşan AİFD Başkanı Mete Hüsemoğlu, ilaç sektörüne yönelik destek ve yönlendirmelerde sadece Türkiye'nin değil, küresel pazarın hedeflemesi gerektiğini söyledi. Hüsemoğlu, "Çünkü Türkiye dünya pazarının yaklaşık binde 7'si kadar büyüklüğe sahip ama dışarıda bir trilyon dolarlık büyük bir pazar var" dedi. AİFD olarak Türkiye'nin 2023 vizyonuna yönelik ilaç sektörü için bir vizyon açıkladıklarını hatırlatan Hüsemoğlu, burada üretim, Ar-Ge ve coğrafi avantajın kullanıldığı bölgesel merkez olma stratejilerini oluşturduklarını hatırlattı. Hazırlanan yeni raporun iki noktaya vurgu yaptığını belirten Hüsemoğlu, bunlardan ilkinin Türkiye'nin atacağı adımları iç pazar odaklı değil,

yıllık 1 trilyon dolar alım ve 145 milyar doları bulan Ar-Ge'den oluşan küresel pazara göre yapılandırılması tavsiyesi olduğunu kaydetti. Hüsemoğlu, ikinci noktanın ise üretimin ileri teknoloji ürünlere yönelik planlanması ve bunlar içinde de dünyada en fazla tüketilen ilk 20 ilaçla halen Ar-Ge sürecindeki 7 bin moleküle odaklanılması olduğunu aktardı. Türkiye'nin kritik bir dönemden geçtiğini belirterek, üretim ve ihracat desteklerini öne alan bir gündem oluşturması gerektiğini belirten Hüsemoğlu, "Moody's'in kararı siyasi olabilir ama sonuçta bu karar açıklandı. Buna yatırımlarla yanıt verebiliriz" dedi.

'İnovasyon konuşmak yerine artık inovasyon yapmalıyız'

TEPAV Direktörü Güven Sak da konuşmasında ileri teknoloji ürünlerine geçişin kaçınılmaz ihtiyaç olarak ortaya çıktığını belirterek, bunun 10 bin dolarlara sıkışan kişi başına GSYH'nin 25 binlere çıkarılmak için tek yol olduğunu kaydetti. İlaç sektörünün bu yönde etkin bir yol olduğunu ve yaptıkları çalışmalarla bunu ortaya koyduklarını dile getiren Sak, kamu alımları dahil etkin politikalarla bu alanın genişletilebileceğini vurguladı. Güven Sak, "Uzun süredir inovasyon konusunda sohbet ediyoruz. Bence yeterince sohbet ettik. Artık inovasyon yapmamız gerektiği kanaatindeyim" diye konuştu. İlacın da sektör olarak değil, bunun için-

'Türkiye, birkaç büyük yatırım ilan ederek Moody's'e yanıt verebilir'

'İlaç Üretim ve İhracat Ekosistemi' başlıklı rapor TEPAV İnovasyon Çalışmaları Programı Direktörü Selin Arslanhan Memiş tarafından tanıtıldı. Memiş, Türkiye'nin OECD'nin en fazla yarı mamul ve hammadde ithal eden ülkesi olmasına karşılık en düşük ileri teknoloji ihracat eden ülkelerinden biri olduğunu hatırlatarak, bunun teknolojiyi geliştirememeyi ispatlayan unsurlardan biri olduğunu kaydetti. Memiş, Türkiye'ye yönelik olumsuz algıyı kırmaya yönelik en önemli unsurlardan birinin reform programı ve kısa vadede de küresel birkaç yatırım kararının açıklanması olduğunu belirterek, ilaç sektöründe bu konuda teklifini yapmış şirketler olduğunu hatırlattı. Memiş'in açıkladığı raporda öne çıkan temel vurgular şöyle sıralandı:

- Son dönem büyümenin 2/3'ü kırdan kente göç ve işgücü dönüşümünden kaynaklandı. Türkiye ile Almanya'nın şehirlilik oranı eşitlendi. Büyümeye buradan gelecek bir etki kalmadı.

- Yeni yapılması gereken şeyler, teknolojik üretim ve ileri teknoloji ihracatını artırmak. İleri teknoloji ihracatı arttıkça küresel değer zincirindeki pay artıyor.
- Sanayileşme için yeni bir heyecan lazım. Bu heyecan için bir odak seçmek gerekiyor. Teknolojik dönüşümün hızlandırıcısı ilaç olabilir. Bunun içinde de biyoteknoloji ve sağlık endüstrisi öne çıkıyor.
- İlaçta ithalat ihracattan daha hızlı artıyor. Yıllık 5 milyar dolar ithalat var. İhracat 1 milyar doların altında.
- Türkiye, ilaçta doğrudan yabancı yatırım alan ülkeler arasında 34'üncü sırada.
- Firmaların üretim, Ar-Ge ve diğer yatırımlarına göre yatırım yeri seçim kriterleri değişiyor. Bu farklılıklara göre bir teşvik mekanizması oluşturulmalı.
- Politikaları oluşturmak için ihtiyaçlar; Türkiye'nin rekabetçi bir yatırım ortamı ve teknoloji kümelenmesi olarak tespit edildi.

de bir teknolojinin seçilerek amaca uygun teşviklerle desteklenmesini önerdiklerini belirten Sak, biyoteknolojinin diğer sektörlerle etkisi de dikkate alınarak öne çıkan teknoloji olduğunu anlattı. Sak, teknoloji yayılımı ve transferi açısından da biyoteknolojinin iyi bir alan olarak görüldüğünü vurguladı. Sak, Mo-

ody's'in Türkiye'nin kredi notunu düşürmesinin etki edeceğini ancak gelinen aşamada 'ne yapılabileceğinin' ortaya konulması gerektiğini vurgulayarak, "Doğrudan yabancı yatırımlar iyi kolektör gibi... Sağlık sağlar. Bu tür krediler derecelendirme notlarına duyarlılığı azdır. Buna ağırlık vermeliyiz" dedi.